

D. Emisná činnost' NBS

a peňazný obeh

1. EMISIA SLOVENSKÝCH PEŇAZÍ

V roku 1994 schválila Banková rada Národnej banky Slovenska námetové zameranie a špecifikáciu nových slovenských bankoviek v nominálnej hodnote 200 Sk a 5000 Sk. Na základe výberového konania bola podpísaná zmluva o výrobe a dodávke uvedených bankoviek s nemeckou tlačiarňou cenín Giesecke & Devrient Mnichov, ktorá začala ich prípravu.

Národná banka Slovenska v roku 1994 vydala pri príležitosti výročí významných udalostí štyri pamätné mince, ktorých výrobcom bola Štátna mincovňa v Kremnici a sú uvedené v nasledovných tabuľkách

Nominálna hodnota	Udalosť, ktorú minca pripomína	Počet vydaných mincí		Vyhláška NBS číslo
		celkom	z toho PROOF	
Pamätné strieborné mince				
200 Sk	100. výročie založenia MOV a prvá účasť Slovenskej republiky na olympijských hrách	48 000	3 000	10/1994 Z.z.
200 Sk	100. výročie narodenia Janka Alexyho	34 000	2 500	164/1994 Z.z.
200 Sk	50. výročie vylodenia spojeneckých vojsk v Normandii a 50. výročie protifašistického vystúpenia slovenského národa	37 600	2 600	211/1994 Z.z.
Pamätná zlatá minca				
5000 Sk	1100. výročie úmrtia veľkomoravského panovníka Svätopluka	5 000	5 000	342/1994 Z.z.

Hotovostný peňažný obeh

Rok 1994 bol prvým rokom, kedy boli na území SR platné len nové slovenské peniaze. V priebehu I. štvrtroka 1994 bola legislatívne stanovená lehota na výmenu neplatných okolkovaných bankoviek a federálnych mincí, čo čiastočne ovplyvnilo index rastu obeživa slovenských peňazí v hodnotenom období.

Nominálna hodnota	Obeživo-stav k 31.12.1994		Podiel v %		Index rastu v %	
	ks	Sk	ks	Sk	ks	Sk
Bankovky spolu	79 752 285,5	30 632 863 902,5	100,0	100,0	121,73	160,97
1000 Sk	21 867 822,8	21 867 822 750,0	27,4	71,4	170,10	170,10
500 Sk	11 382 704,0	5 691 352 000,0	14,3	18,6	198,12	198,12
100 Sk	23 756 591,8	2 375 659 175,0	29,8	7,8	92,92	92,92
50 Sk	8 104 221,3	405 211 062,5	10,2	1,3	77,84	77,84
20 Sk	14 640 945,8	292 818 915,0	18,4	1,0	130,64	130,64

Nominálna hodnota	Obeživo - stav k 31. 12. 1994		Podiel v %		Index rastu v %	
	ks	Sk	ks	Sk	ks	Sk
Obehové mince	332 838 019,0	667 905 910,8	100,0	100,0	218,05	137,10
10 Sk	35 310 873,0	353 108 730,0	10,6	52,9	130,50	130,50
5 Sk	29 505 941,0	147 529 705,0	8,9	22,1	126,37	126,37
2 Sk	36 558 441,0	73 116 882,0	11,0	10,9	153,83	153,83
1 Sk	54 527 941,0	54 527 941,0	16,4	8,2	135,91	135,91
0,5 Sk	38 026 941,0	19 013 470,5	11,4	2,8	213,84	213,84
0,2 Sk	67 183 941,0	13 436 788,2	20,2	2,0	541,54	541,54
0,1 Sk	71 723 941,0	7 172 394,1	21,5	1,1	879,17	879,17
Pamätné mince	227 003,0	41 355 000,0	100,0	100,0	272,72	371,88
Celkom	412 817 307,5	31342124 813,3	100,0	100,0	188,92	160,50

Stav obeživa dosiahol ku koncu roka 1994 hodnotu 31 342 124 813,30 Sk a v obehu bolo spolu 412 817 307,5 kusov bankoviek vrátane na výmenu predložených necelých bankoviek a mincí. Oproti roku 1993 vzrástlo obeživo o 11 814 082 388,30 Sk pri indexe rastu 160,50 % a vzrast počtu bankoviek a mincí o 194 303 959 kusov pri indexe rastu 188,92 %.

Pri celkovom náraste obeživa sa množstvo bankoviek v hodnotovom vyjadrení zvýšilo o 60,97 %, v kusovom vyjadrení o 21,73 % a to najmä v nominálnych hodnotách 500 Sk a 1000 Sk. Množstvo mincí sa v hodnotovom vyjadrení zvýšilo o 37,10 % a v kusovom vyjadrení o 118,05 %. Najväčší podiel na tomto zvýšení mali mince v nominálnych hodnotách 10 a 20 halierov. Zvýšil sa podiel pamätných mincí v kusovom i v hodnotovom vyjadrení, čo bolo ovplyvnené ďalšou emisiou týchto mincí v roku 1994.

Vývoj obeživa v ks

Nominálna hodnota	Stav		Podiel v %	
	k 31.12.1993	k 31.12.1994	k 31.12.1993	k 31.12.1994
Bankovky	65 787 011,5	79 752 285,5	30,11	19,32
1000 Sk	12 855 600,0	21 867 822,8	5,88	5,30
500 Sk	5 745 300,0	11 382 704,0	2,63	2,76
100 Sk	25 567 792,5	23 756 591,8	11,70	5,75
50 Sk	10 411 579,5	8 104 221,3	4,76	1,96
20 Sk	11 206 739,5	14 640 945,8	5,13	3,55
Obehové mince	152 643 100,0	332 838 019,0	69,86	80,63
10 Sk	27 059 000,0	35 310 873,0	12,38	8,55
5 Sk	23 349 500,0	29 505 941,0	10,69	7,15
2 Sk	23 765 500,0	36 558 441,0	10,88	8,86
1 Sk	40 122 000,0	54 527 941,0	18,36	13,21
0,5 Sk	17 783 000,0	38 026 941,0	8,14	9,21
0,2 Sk	12 406 000,0	67 183 941,0	5,68	16,27
0,1 Sk	8 158 100,0	71 723 941,0	3,73	17,37
Pamätné mince	83 237,0	227 003,0	0,04	0,05
Spolu	218 513 348,5	412 817 307,5	100,00	100,00

Vývoj obeživa v Sk

Nominálna hodnota	Stav		Podiel v %	
	k 31.12.1993	k 31.12.1994	k 31.12.1993	k 31.12.1994
Bankovky	19 029 743 015,0	30 632 863 902,5	97,45	97,74
1000 Sk	12 855 600 000,0	21 867 822 750,0	65,83	69,77
500 Sk	2 872 650 000,0	5 691 352 000,0	14,71	18,16
100 Sk	2 556 779 250,0	2 375 659 175,0	13,09	7,58
50 Sk	520 578 975,0	405 211 062,5	2,67	1,29
20 Sk	224 134 790,0	292 818 915,0	1,15	0,93
Obehové mince	487 179 010,0	667 905 910,8	2,49	2,13
10 Sk	270 590 000,0	353 108 730,0	1,39	1,13
5 Sk	116 747 500,0	147 529 705,0	0,60	0,47
2 Sk	47 531 000,0	73 116 882,0	0,24	0,23
1 Sk	40 122 000,0	54 527 941,0	0,21	0,17
0,5 Sk	8 891 500,0	19 013 470,5	0,05	0,06
0,2 Sk	2 481 200,0	13 436 788,2	0,01	0,04
0,1 Sk	815 810,0	7 172 394,1	0,00	0,02
Pamätné mince	11 120 400,0	41 355 000,0	0,06	0,13
Spolu	19 528 042 425,0	31 342 124 813,3	100,00	100,00

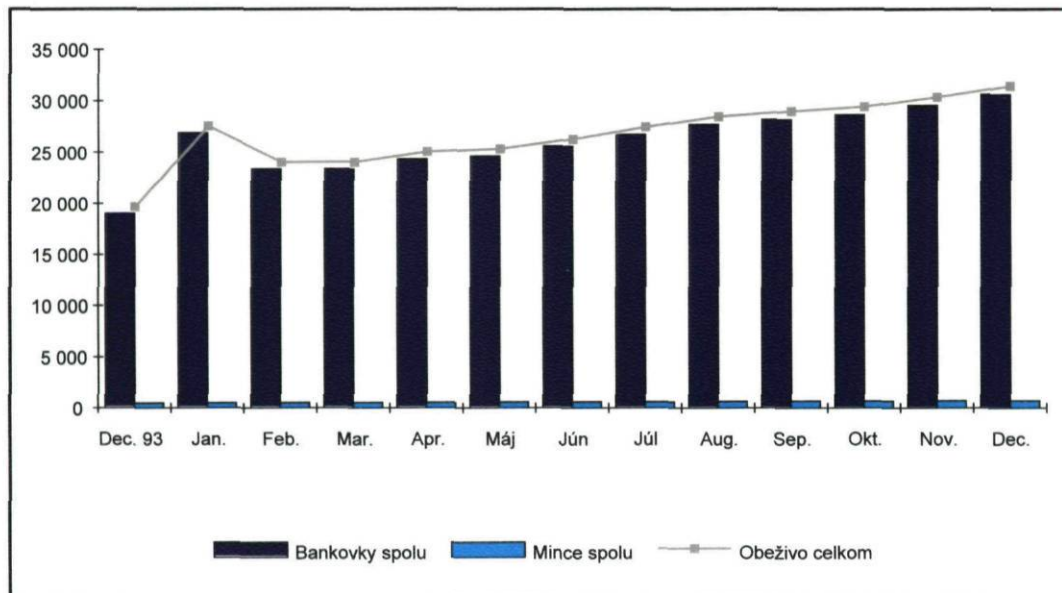
Stav bankoviek a mincí v obehu a ich podiel na celkovom obežive

Najvýraznejšie zastúpenie v obehu mali bankovky v nominálnej hodnote 1000 Sk a to aj napriek tomu, že ich podiel sa oproti predchádzajúcemu roku znížil na úkor bankoviek v nominálnej hodnote 500 Sk. Bolo to spôsobené do určitej miery regulačnými opatreniami, ktoré prijala Národná banka Slovenska v dôsledku klesajúcich zásob 1000 Sk bankoviek. Z mincí boli najviac zastúpené v obehu mince v nominálnej hodnote 10 Sk. Výrazne sa zvýšil oproti predchádzajúcemu roku počet mincí 10 a 20 halierov v obehu, čo možno pripísať aj tomu, že je to nominálna hodnota, ktorá sa pomerne rýchlo stráca z reálneho obehu.

Podiel pamätných mincí na celkovom obežive bol tak malý, že v hotovostnom peňažnom obehu nemali praktický význam.

Vývoj obeživa v roku 1994

(mil. Sk)

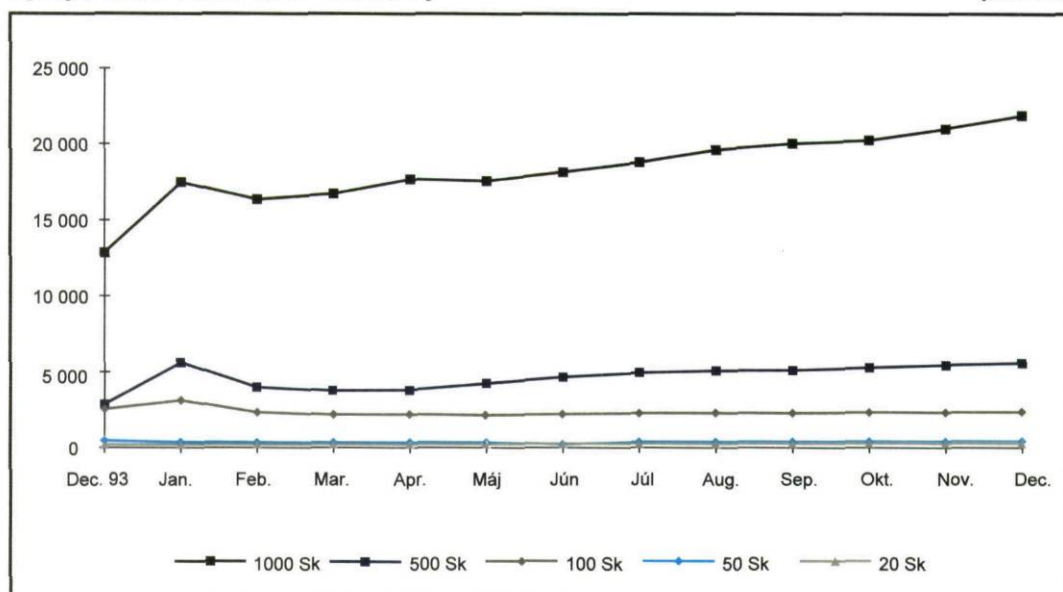
Priemerná nominálna hodnota bankoviek a mincí v obehu bola v roku 1994 v porovnaní s rokom 1993 nasledovná:

Priemerná nominálna hodnota v Sk	rok 1993	rok 1994	Rozdiel
platidlo	89,36	75,92	-13,44
bankovka	289,26	384,10	+ 94,84
minca	3,19	2,01	-1,18

V priemere na 1 obyvateľa pripadlo v roku 1994 14,8 kusov bankoviek v hodnote 5 672,7 Sk a 61,6 kusov mincí v hodnote 123,7 Sk. Celková hodnota obeživa v priemere na 1 obyvateľa SR predstavovala ku koncu roka 1994 hodnotu 5 804,10 Sk.

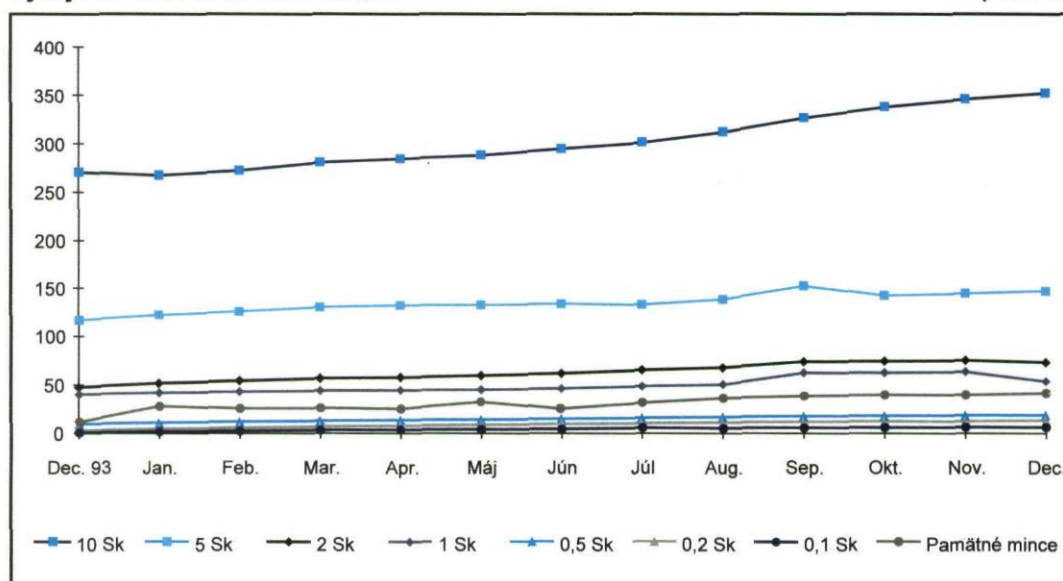
Vývoj obeživa v roku 1994 - bankovky

(mil. Sk)

Vývoj obeživa v roku 1994 - mince

(mil. Sk)

2. VÝSKYT FALZIFIKÁTOV PEŇAZÍ NA ÚZEMÍ SR V ROKU 1994

V prvých mesiacoch roku 1994 bola ukončená výmena dočasného obeživa kolkovaných bankoviek a od 1.4.1994 boli platnými peniazmi Slovenskej republiky len nové slovenské bankovky a mince.

V roku 1994 došlo k poklesu počtu falzifikátov oproti roku 1993, čo priamo súvisí so zvýšením ochrany slovenských bankoviek proti falšovaniu.

Slovenské koruny

V roku 1994 bolo na území SR zadržaných a predložených Národnej banke Slovenska 357 kusov falzifikátov slovenských korún v celkovej korunovej protihodnote 145 900 Sk. Väčšinu tvorili falzifikáty kolkovaných bankoviek. Z novej emisie slovenských bankoviek bolo zadržaných len 11 kusov falzifikátov bankoviek a 60 kusov falošných mincí v korunovej protihodnote 6 300 Sk.

Falzifikáty bankoviek boli vo všetkých prípadoch vyrobené na monochromatických kopírovacích zariadeniach pracujúcich na princípe elektrografie a z pohľadu zatriedenia do stupňa nebezpečnosti boli hodnotené ako nevydarené. Falzifikáty slovenských mincí boli zadržané v automate vybavenom najjednoduchším mincovníkom zastaralého typu. V bežnom peňažnom obehu by tieto falzifikáty nemohli byť akceptované.

Vyjadrenie korunovej protihodnoty zadržaných falzifikátov Sk v porovnaní s rokom 1993 dokumentuje výrazný pokles rozsahu falšovania slovenskej meny.

Korunová protihodnota falzifikátov

rok 1993	2 849 440 Sk
rok 1994	145 900 Sk
z toho kolkované	139 600 Sk
nová emisia	6 300 Sk

Valuty

V roku 1994 bolo na území Slovenskej republiky zadržaných a predložených Národnej banke Slovenska 2 359 kusov falzifikátov valút v celkovej korunovej protihodnote 6 635 897 Sk.

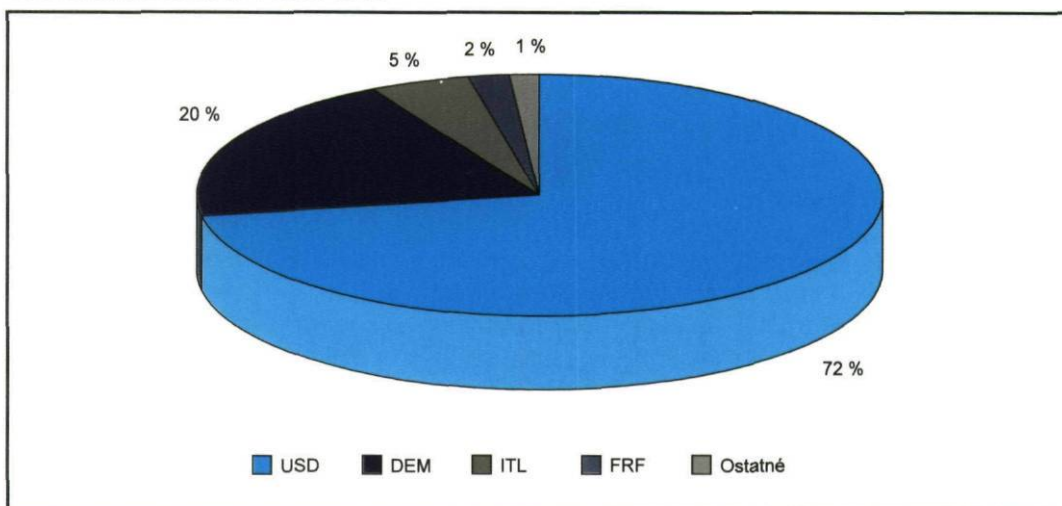
Prehľad o štruktúre zadržaných falzifikátov podáva nasledujúca tabuľka a graf

mena	USD	DEM	ITL	FRF	ostatné
počet kusov	1 709	463	110	48	29
podiel v %	72,45	19,63	4,66	2,03	1,23

V porovnaní s rokom 1993 došlo k poklesu počtu falzifikátov o 1 054 kusov, čo vo vyjadrení korunovej protihodnoty predstavuje pokles o 1 713 850 Sk. Vzrástol počet falzifikátov USD, kde dominujú falzifikáty bankoviek nominálnej hodnoty 100 USD, z ktorých značný počet bol zaradený do stupňa nebezpečnosti "1" - veľmi nebezpečný.

V oblasti falzifikátov ostatných valút dominujú falzifikáty DEM najmä nominálnych hodnôt 100 a 200 DEM, falzifikáty ITL nominálnych hodnôt 50 000 a 100 000 ITL a falzifikáty FRF nominálnej hodnoty 500 FRF. Výskyt falzifikátov ostatných mien bol sporadický.

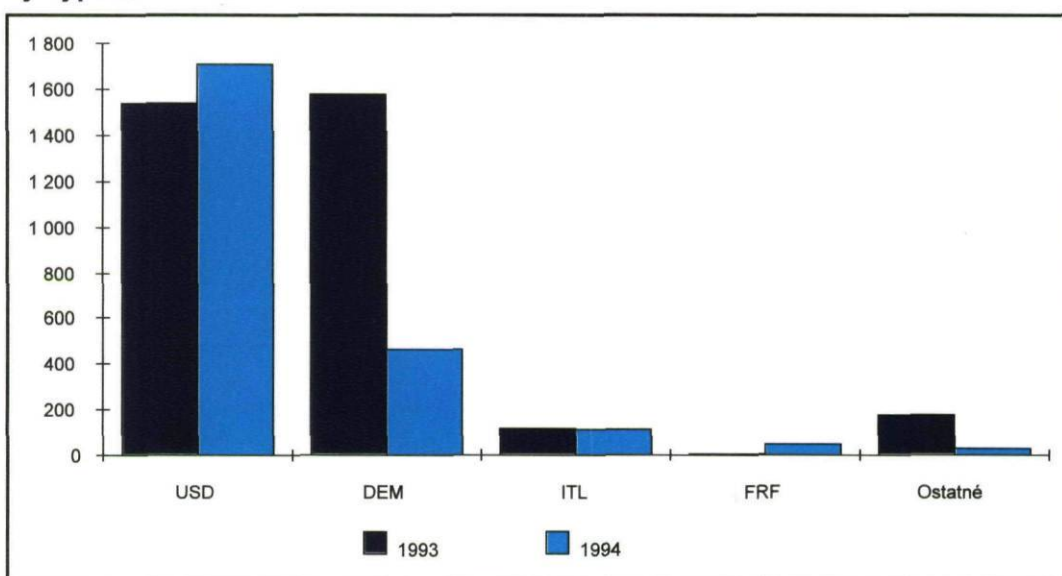
Štruktúra falzifikátov v roku 1994

Národná banka Slovenska v roku 1994 spolupracovala s orgánmi polície na národnej i medzinárodnej úrovni a organizovala výmenu vzorov platidiel a informácií o platidlách a ich ochranných prvkoch s emisnými bankami celého sveta. Pracovníci oddelenia skúšobňa a kabinet platidiel pravidelne organizovali školenia o rozpoznávaní pravosti bankoviek pre lektorov obchodných bánk pôsobiacich na území Slovenska.

Národná banka Slovenska pripravila špeciálny inštruktážny videofilm pre pokladníkov obchodných bánk so zameraním na rozpoznávanie falzifikátov peňazí.

Vývoj počtu falzifikátov

Zoznam vydávaných publikácií

Periodické publikácie (mesačne):

Menový prehľad (slov.)
Monetary Survey (angl.)

Časopis

BIATEC (slov. s angl. prílohou)

Periodické publikácie (ročne):

Výročná správa NBS (slov.)
Annual Report of the NBS (angl.)
Banks in Slovakia (angl.)
Ročenka NBS (slov.)

Zákony:

National Bank of Slovakia Act (angl.)
Accountancy Act (angl.)
Foreign Exchange Act (angl.)
Terms and Conditions of Income Tax Exemption for Taxpayers - Decree of the Government of the Slovak Republic (angl.)

Informačné materiály:

Základné informačné letáky o NBS (slov., angl.)

Séria informačných letákov o slovenských bankovkách a minciach (slov., angl., nem.)

Séria informačných letákov o pamätných minciach

1. Pamätná strieborná minca k vzniku Slovenskej republiky, hodnota 100 Sk;
2. Pamätná strieborná minca k 150. výročiu kodifikácie spisovnej slovenčiny, hodnota 200 Sk;
3. Pamätná strieborná minca k 200. výročiu narodenia Jána Kollára, hodnota 200 Sk;
4. Pamätná strieborná minca k 100. výročiu zloženia MOV a prvej účasti SR na Olympijských hrách, hodnota 200 Sk;
5. Pamätná strieborná minca k 100. výročiu narodenia Janka Alexyho, hodnota 200 Sk;
6. Pamätná strieborná minca k 50. výročiu vylodenia spojeneckých vojsk v Normandii a 50. výročiu ozbrojeného protifašistického vystúpenia slovenského národa, hodnota 200 Sk;
7. Pamätná zlatá minca k 1100. výročiu úmrtia veľkomoravského panovníka Svätopluka, hodnota 5000 Sk.

Pripravované publikácie na rok 1995:

Money Supply in the Slovak Republic (angl.)
Mortgage Instruments (angl.)
Hypotekárne nástroje (slov.)